

Då jag själv under trettioalet lärde mig kolningskonsten, hade jag en kolare som läromästare, som själv hade lärt sig kolning av en från Värmland inflyttad kolare. Min läromästare hade mycket intressant att berätta, från den tiden han jobbat med "värmlänningen". Jag ska här berätta lite av vad jag hörde berättas. Första gången "Värmlänningen" kom till Håsjö kom han gående "på luffen". Han gick in i en bondgård i Håsjö för att tigga en bit mat eller något att dricka. Bondmoran var alltid reserverad mot främlingar och var det även nu, men Johan, som var luffarens namn, tog det lugnt och satte sig på en stol vid dörren och började lugnt samtala med frun i huset. Då det ej fanns varken radio eller tidningar i gården, var man tacksam för de nyheter man kunde få via besökande och detta var luffarna väl medvetna om. De hade alltid något nytt med sig från de byar och städer de passerat. Det hade även Johan i sin bakficka. Han berättade att de äntligen hittat skelettresterna efter den man som mördats för tretton år sedan och att de tre misstänkta hade erkänt och dömts för mordet. (Måne det vara mordhistorien i Västerövsjö 1839-1854). Bondmoran blev intresserad av mannens berättelse. Hon kände till mordet, då den ene inblandade var från trakten. Men hon hade inte hört att de hittat den mördade. Hon satte fram mat på bordet och bjöd luffaren att hålla till godo. Under det att Johan gjorde sin andra smörgås, kom husbonden in, kastade sin mössa på golvet och gick fram till bordet och undrade vilket främmande han hade äran hälsa. Johan steg artigt upp från bordet och hälsade och skyndade sig att tala om att han var arbetslös och gick runt och sökte något att jobba med. Bondmoran hakade genast på och talade om den nyhet hon nyss fått sig till livs. Bonden satte sig på en stol på andra sidan bordet och blev intresserad även han. Nu fick Johan på nytt berätta vad han visste om den tragiska händelsen i en grannby. Johan blev vänligt bemött och gjorde sig därmed ingen brådska att gå vidare, utan satt en god stund efter måltiden och samtalade med bondfolket om lite av varje.

Men då Johan berättade att han i många år jobbat som kolare vid ett bruk i Bergslagen, blev bonden intresserad och utfrågade honom om han trodde att det var något för oss i Håsjö att börja med. Jo, svarade Johan, vad jag såg efter vägen hit, har ni mycken fin skog här som behöver gallras. Och mycket vindfällor har ni i era skogar. Ni har alla förutsättningar att göra lyckliga kolaffärer. Efter en stunds tystnad och funderingar, frågade bonden till sist. Skulle du vilja stanna här hos oss och förbereda ett kolläge åt mig och kola några milor, mest på försök. Johan tog sig om hakan, tittade ut och låtsades fundera en stund innan han svarade. Om jag får mat och husrum, tackar jag för erbjudandet och stannar ett år. Vi tar risken, eller hur mor, sa bonden vänd till sin fru som varit tyst och bara lyssnat till karlarnas samtal. Jovisst, svarade hon, Men innerst inne tänkte hon på att det blev ett merarbete för henne som husmor. Ingen hade då kunnat förutse att Johan skulle bli kvar i Håsjö resten av sitt liv och att han var den som startade en 80-årig kolningsepok i Håsjö med omnejd.